

# The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)  
Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Subscription to A.E.A. \$20  
(Individual, Club & Federation)  
Additional Family Member \$5  
Pensioners & Full-time Students  
pay a minimum of \$10.



REDAKCIO: "Esperanto", Box 2122T, G.P.O. Melbourne 3001, Australia.  
Prezidanto: R. L. HARRY, AC, CBE, 8 Tennyson Crescent, Forrest, A.C.T. 2603  
Sekretario: S-ino M. Ellyard, Post Office Box 48, Jamison Centre, A.C.T. 2614  
Kasisto: S-ro S. Ellyard, Post Office Box 48, Jamison Centre, A.C.T. 2614.  
A.E.A. Libro-Servo: S-ro T. Elliott, P.O. Box 230, Matraville, N.S.W., 2036  
Korespondaj Kursoj: S-ro J. Moore, 7 Pelican Street, Emu Park, Queensland, 4702

N-ro 199 (279)

MELBOURNE

Septembro, 1982

Tibor Sekelj

## KIAL MI REVENIS AL ESPERANTO

Foje mi aŭdis pri viro, kiu ekdez-  
zigiĝis de sia longjara edzino kaj, post  
plurjara disa vivo, denove edziĝis kun  
la sama virino. Mi iel enviis tiun per-  
sonon: por ĉiuj tri agoj - edziĝo, ekdez-  
ziĝo kaj reedziĝo—li certe havis bonajn  
 kialojn, do li trifoje sukcesis plenumi  
sian deziron kaj "trovi la ĝustan  
vojon".

Iom simile okazis al mi rilate al  
Esperanto. Post kvardekjara "edzeco"  
kun ĝi, mi forlasis miajn klopodojn por  
la Internacia Lingvo, kaj post jardeko  
mi denove revenis al ĝi kun la sama  
fervoro kiel en la komenco mem.

Sed ni vidu la kaŭzon de tia ŝancel-  
iĝo.

Okjara mi estis kiam en la tirkesto  
de la skribotablo de mia patro mi trovis  
hungarlingvan "Slosilon" de Esperanto.  
Traleginte ĝian unupaĝan antaŭparolon,  
mi senhezite decidis: tio estas kion la  
homaro bezonas. Kaj ĉar mi estas parto  
de la homaro, ankaŭ mi ĝin bezonas.  
Kvankam mi ne faris klopodojn lerni  
la lingvon el la ŝlosilo, dum jaroj mi  
vartis la ideon akiri ĝin kaj tiel fariĝi

vera membro de la tuthoma familio.  
Nenian dubon mi havis, kaj eĉ aŭdacis  
ekdiskuti kun mia gimnazia profesoro  
por defendi la kaŭzon.

Kiam mi deksepjara alvenis al la  
universitato en Zagreb, mi profitis la  
unan okazon por enskribiĝi en kurson  
de Esperanto kaj lerni la lingvon. Post  
tri monatoj mi sufiĉe flue ĝin parolis.

Ekde tiam Esperanto okupis gravan  
parton de mia vivo. Ĉirkaŭ cent kur-  
sojn mi gvidis sur ĉiuj niveloj. Kvar-  
dekon da societoj kaj ok landajn asocio-  
ojn mi fondis, plejparte en Latin-  
ameriko, sed ankaŭ en Hindujo kaj  
Nepalo. Sennombrajn miajn prelegojn  
artikolojn kaj kelkajn librojn produktis  
mia skribaŭto. Ankaŭ por organizaj  
laboroj en internacia skalo mi ne ŝparis  
miajn fortojn. Tiel la ideo kiu ekgermis  
en knaba kapo donis siajn fruktojn en  
matura aĝo.

La kulmina produkto de mia fervoro  
kunligita al sperto estis mia iniciato de  
fondo de IOE (1963). La ideo estis  
simpla: Esperanton oni malmulte lernas,  
kaj multaj, kiuj lernis, forlasis ĝin, ĉar

ĝi ne estas sufiĉe uzebla en la nuna stato de la aferoj. Do, ni igu ĝin laŭeble plej utila. Ni enkonduku ĝin en la plej diversajn fakojn de homa aktivado, per serioj de kunligitaj kampanjoj.

Kiam UEA rifuzis subteni tian programon, mi iniciatis la fondon de IOE, kune kun mia frato Antoniĵe kaj pluraj aliaj konataj esperantistoj. Malgraŭ la konstantaj atakoj kaj kontraŭagoj de la tiama prezidanto de UEA, dum ok jaroj IOE funkciis kaj regule eldonadis sian monatan revuon "IOE-Gazeto", poste "Esperanto-Gazeto".

Mi ne intencas okupiĝi pri la motivoj, kiujn havis la citita funkciulo por kontraŭbatali nian poresperantan agadon. Sufiĉu konstati, ke mi konkludis, ke mi ne venis al Esperantujo por batali kontraŭ aliaj esperantistoj, sed nur por Esperanto. Ĉar tio ne eblas en tiaj cirkonstancoj, mi prefere forlasu la Movadon.

Kaj mi ĝin forlasis. Estis 1972.

En tiu tempo krom la ĝeno pro la konduto de tiu funkciulo kaj aliaj, kiujn li sukcesis influi; fariĝis al mi klara ankaŭ la fakto, ke ne estos eble progresigi Esperanton per la malnovaj, ŝtoniĝintaj metodoj, ne allasante iun ajn novan ideon. Mia senluziĝo tiel kompletigis.

Jen kial mi forlasis la Movadon. Dum dek jaroj mi ne apartenis al ia organizajo; nur mi retenis miajn personajn rilatojn kaj volonte prelegis kiam ajn ia Esperanto-grupo min invitis.

Sed, post tia senluziĝo, kio igis min reveni al la Esperanto-Movado? Ĉu ŝanĝiĝis la cirkonstancoj?

Jes, parte ili ŝanĝiĝis. La Funkciulo, kiu min kontraŭbatalis, estis forigita el la Movado, kaj pli liberalaj kaj progresemaj ventoj ekblovis en Esperantujo.

Tamen, ne nur tio okazis. Interterpe mi daŭrigis miajn vojaĝadojn. Ekde 1971 mi vizitis aŭ revizitis ĉiujn kvin kontinentojn, partoprenis kongresojn, konferencojn, festivalojn kaj ekhavis ĉie multajn novajn amikojn. Kaj ĉar la senco de miaj vojaĝoj kaj renkontoj estas komunikado kun aliaj homoj, sur plej diversaj niveloj, multlingveco fariĝis mia natura stato.

Sed miaj ideoj pri interhoma kompreniĝo neniel ŝanĝiĝis ekde la tago kiam mi malkovris la "Slosilon" en la tirkesto. Mi ne povis ne rimarki la faktojn pri la mizera interkompreniĝo kaj miskompreniĝo inter homoj, kaj

ankaŭ tion, kiom multaj homoj sur ĉiuj intelektaj kaj sociaj niveloj preterlasas komunikigi kun aliaj homoj pro manko de komuna lingvo.

Ĉiuj homoj, kiuj havas regulajn kontaktojn kun alilingvanoj, estas potencialaj adeptoj de la Internacia Lingvo. Sed ĉu ili mem tiel pensas?

Unu parto de ili ne scias pri Esperanto, aŭ ne konas ĝian kapablon plenumi la rolon de interkomprenilo. La dua parto favore pensas pri Esperanto kaj estus preta eklerni ĝin tuj kiam ĝi fariĝus ĝenerale akceptita. La tria parto preferas reteni la avantaĝojn de la uzo de nacia lingvo, ĉu propra ĉu poste lernita, pro egoismaj motivoj.

Mi alvenis al la konkludo, ke nia centjara batalo kontraŭ tiuj tri armoj ne alportis kontentigajn rezultojn. Rekonante la faktojn, ke dank' al unuopuloj Esperanto ekzistas, havas sian respektindan literaturon kaj estas konstante uzata de limigita kvanto da personoj diverslande, ni devas agnoski ankaŭ, ke apud la "gerila" batalado de unuopuloj ni devas turni nian atenton pli kaj pli al la grandaj internaciaj organizaĵoj, do al tiuj, kiuj plej multe suferas pro la multlingveco, kaj krome plej multon povas fari por la ŝanĝo de tiu stato.

Tiel konklud's ankaŭ aliaj. El tio fontas kreskanta kunlaboro de UEA kun Unesco kaj UNO, same kiel kun pluraj aliaj interŝtataj organizaĵoj. Tiu voio, se lerte gvidata, povas alporti tre valorajn rezultojn.

Inter la grandaj interŝtataj organizaĵoj, netuŝita ankoraŭ, troviĝas unu, kiu, eble plej multe bezonas la Internacian Lingvon. Temas pri la Movado de Nealiantaj Landoj. Ĝi estas bloko de cento da landoj — plejparte el la "tria mondo" — kiuj ofte kunvenadas, sur nivelo de ŝtatestro, ministroj diversfakaj, teknikistoj ktp. — kaj reprezentas sufiĉe gravan forton en la Unuiĝintaj Nacioj. En siaj kunvenoj ili uzas ĉefe la anglan kaj francan, krom aliaj lingvoj uzataj okaze, kvankam la du menciitaj estas gepatra lingvo de eĉ ne unu el la cent nacioj. Kontraŭe en multaj el tiuj landoj ĵuste tiuj lingvoj estas malŝatataj, kiel lingvoj altruditaj de la iamaj koloniaj mastroj.

Jen estas tereno prilaborenda. Al mi ŝajnas, ke, se tiu grupo adoptus Esperanton por sia interkomunikado, tiam sian decidon kaj praktikadon ili iom

post iom transplantus en UNO kaj aliajn internaciajn organizaĵojn, kaj la mondo devus sekvi ilin, vole-nevole.

Eble mi nur revas, eble mia optimismo min blindigas. Tamen, ne ekagi. eĉ kun minimumaj ŝancoj je sukceso, estus nepardonebla peko. Iu, aŭ prefere grupo da kompetentaj personoj, devas ekagi en tiu senco, por iel kompletigi ĉiujn aliajn, jam ekzistantajn vojojn.

Sed kiu estas preta ekiri tiun novan vojon? Vojon dornoplenan, necertan, riskan? Kiu provos ekplugi la sovaĝan, neniam prilaboritan grundon?

Ho, pardonu, ke mi malproksimiĝis de la komenca tempo. Mi ja volis rakonti kial mi revenis al Esperanto, ĉu ne?

—oOo—

La aŭtoro de la supra artikolo, kiu vizitis Aŭstralion fine de 1970 kaj komence de 1971, skribis:

"Mi ĉiam kun plezuro rememoras m'an restadon en Aŭstralio kaj la amikecon kun kiu ĉiuj samideanoj min akceptis tie."

## SERCAJ ANALOJ DE 1981 DE ROLO (Fino)

Sed nun mi devas rapide skizi la alian tendencan, kiun mi menciis—la evoluon de la savarmeoj, ĉar la eterne militantaj ne povis lasi la tutan gloron al la policanoj, ministoj kaj landiranoj.

Nu en Britio, la fonto kaj origino de la ideo de savarmeoj la disĉiploj de Generalo Booth (pron. but) iomete retiriĝis en 1981. La ĵurnaloj raportis, ke la fraŭlinoj kun la pajlĉapeloj kolektas monon ne por personoj handikapitaj per alkoholo aŭ maljuneco, sed ankaŭ por savi morale handikapitajn pekantojn La Armeo mem anoncis, ke ĝi forlasos siajn aliancilojn en la Monda Konsilio de Eklezioj, kiuj strebas kontraŭ rasediskriminacio en nekomunistaj landoj, kaj limigos sin al la batalo kontraŭ Satano kaj por la savado de animoj. En la Armeo estas manioj por animoj.

Sed en aliaj landoj savarmeoj floris kaj plimultiĝis.

En Sud-Afriko, lando de antelopoj kaj jambukoj, la armeo organizis ekspedicion por savi la popolon de Namibio kontraŭ la liberigan movadon de iu onklo Sam. Por efektiviĝi tion la armeo invadis najbaran landon kaj detruis kelkajn vilaĝojn. Iuj knaboj diris al la

invadintoj: "Ĉi tie estas Angolo". Sed la ĉefo de la S. A. Savarmeo respondis: "Se vi ne silentos estos anĝeloj en ĉi tiu angulo".

En Sud-Afriko ankaŭ arda grupo da dungitaj soldatoj decidis savi la Insulojn Sejŝeloj. Ili organizis, tiucele, kongreson de ŝaŭmblovantoj por trinki liberon. Sed la bonveno en la flughaveno ne estis sufiĉe ŝaŭme amika. Ili decidis, ke "la d'skretenco estas pli grava ol la sekreteco" kaj ili trafis la plej fruan flugon al sia hejmlando. Ili eĉ stimulis la piloton plifruigi la flugon.

En la Filipinoj la savarmeoj de la islamanoj batalis por savi la ŝtaton kontraŭ la markosanoj. Kompreneble spite al la anagramatiko Markos tute ne estas Markso.

En ĉiu kontinento aperis tiaj armeoj. En Sudorienta Azio la Savarmeo de Vjetnamio restis en Kampuĉio por protekti ĝin kontraŭ la Eta Princo kaj liaj amikoj la Ruĝaj ŝimeroj kaj la Lanolinoj. Eĉ la minaco, ke Savarmeo venos (El Popola Ĉinio) ne timigis la kuraĝajn malgrandajn vjetnamianojn, kiuj jam savis la sudon de sia lando kontraŭ la usonanoj, la aŭstralanoj kaj la sudvjetnamianoj.

En Afganio la ruĝa savarmeo restis ankaŭ por savi la landon kontraŭ la afganoj. Oni diris, ke ĝi restos ĝis oni trovos tiun personon, kiu invitis la ruĝhaŭtulojn sendi siajn aviadilojn kaj tankojn!

En Pollando la laboristoj postulis la rajton striki, kaj konstante faris la pekon de libereco. Ili konfesis tiun pekon al la pastro sed la armeo decidis savi la landon per deklaro de milito. La generalo diris: Se oni deziras pacon oni devas esti preta por milito. Se oni deziras danki, ĝi estu donata al milico.

Dum la mondo rigardis streĉe la kampajn por savi Pollandon, la Israelanoj decidis savi la altaĵojn de Golano, nomita por fama futbalisto. Tiu ne estis tre fertila grundo, sed la panoramo je la pinto estas tre bela, por la okupantoj.

En la Centra Afrika Respubliko la Prezidento decidis memvole serĉi savon, kaj invitis la Armecon transpreni la prezidentecon. Tiel li ne nur savis sian manion, sed ankaŭ evitis morton pro plumboveneno.

En Esperantio ankaŭ oni fidele prizorgis la kripligitan organizaĵon de la tutmonda movado. En la nomo de neŭtral-

eco oni retenis la obstinajn barojn kontraŭ kunlaborado.

Sed en Brazilo estis ekbrilo de espero. Tie la tri rivalaj savarmeoj organizis batalhalton por organizi la unuan Universalan Kongreson de Esperanto en la Suda Duonsfero, kaj ĉiuj unuigis por handikapi la krokodilojn kiuj svarmas en sudaj kongresoj kaj kripligas la karan lingvon!

Kaj antaŭ la fino de la jaro venis klariona voko de la Apostolo de Neŭtraleco, pledante por simila armistico, kiu ebligis al la verda popolo fari la jaron 1987 "Jaro de la Internacia Lingvo" kaj organizi unuigitan armeon. Se USA estas (kiel "Monato" asertis) "Universala Savarmeo" tiam UEA povus esti Universala Evangelia Armeo, por savi la mondon kontraŭ ĉiuj lingvaj handikapoj kaj kiu povus krei sanktan harmonion eĉ en Esperantio.

### LA 55-a S.A.T. — KONGRESO

okazis inter la 31-a de julio kaj 6-a de aŭgusto en la urbo Iisalmi, en la centro de Finnlando. La kongresejo estis moderna lernejo por metilemantoj, impona konstruaĵo proksima al la urba centro. Venis 237 personoj el 15 landoj, kiuj diskutis pri temoj kaj problemoj de SAT kaj la laborista Esperanto-movado.

La dudek-membra loka Esperanto-grupo organizis bonegan kongreson sub la gvido de Reino Eriksson. Okazis multaj ekskursoj kaj vizitoj, interalie al la naskiĝdomo de Kekkonen, antaŭa prezidento de Finnlando. Aliaj ekskursoj iris al kuraĉloko Runne kaj al artmuzeoj meze en la kamparo, kun verkoj de skulptistoj kaj pentristoj el la 20-a jarcento.

Ce la Malfermo, inter multaj salut-parolantoj, la urbestro de Iisalmi legis siajn salutojn en Esperanto. Por la Plenumkomitato de SAT parolis la novelektita prezidanto G. Chevrolat. La urba kaj la provinca gazetaro raportis ĉiutage pri la Kongreso kun ilustraĵoj. Unu provinca gazeto aperigis ĉiutage rubrikon de mondaj novaĵoj en Esperanto. Oni ankaŭ dissendis unu mallongan televidan programon. Postkongresaj ekskursoj kondukis la anaron al Laponio kaj al Leningrado.

La kongreso akceptis 'Deklaracion', destinitan al la nacilingva gazetaro kaj 'Gvidrezolucio', kiu alvokis la mem-

brojn al pli vigla laboro por SAT kaj Esperanto. Interalie la 'Deklaracio' diris: "La Kongreso opinias, ke, per uzo de Esperanto, per sia emfazenda karaktero sendogma kaj sennacieca, SAT havas eblecon plenumi grandajn taskojn en klerigo, emancipado kaj interrilatado de la tutmonda laboristaro."

La venontjara SAT-Kongreso okazos en LINZ. Aŭstrio de la 30-a de julio ĝis la 5-a de aŭgusto, 1983.

(Laŭ raportoj ricevitaj de Henry Lindkvist, Malmoe kaj de SAT-Gazetarservo, Parizo).

### LA 16-a Konferenco de la Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj

okazis en Seinano (Italio) de la 15-a ĝis 24-a de julio, 1982. Aligis 87 geinstruistoj el 10 landoj (i.a. el Aŭstralio Arthur Cocking kaj ges-roj Einihovici). La ĉefa temo de la konferenco estis "La emancipa principo de Esperanto en la edukado: eblecoj kaj limoj".

La malfermo okazis tre solene. La Ministro pri Publika Instruado sendis saluttelegramon, same kiel la prezidanto de la 179-persona parlamenta grupo, U.E.A. kaj la prefekto de Napoli. S-ro Arthur Cocking salutis en la nomo de Aŭstralio. Dum la Inaŭguro festparoladis la prezidanto Helmut Sonnabend.

Inter diversaj prelegantoj estis el Aŭstralio S-ino Idyys Einihovici, kiu prelegis pri "Mia instruado de Esperanto al infangrupo en la urbo Perth: spertoj kaj konkludoj." Menciinda estas tre interesa prelego de Antoni Marciega pri "Ĉu la mondo vere bezonas internacian lingvon?", kaj prelego de eksambasadoro Mustapha Masmoudi pri "La nova mondskala ordo de informado kaj komunikado."

En la kadro de la konferenco oni reelektis la ĉisnunan prezidanton Helmut Sonnabend (Germanio) kaj la sekretarion D-ron M. Dazzini (Italio). Ĉiutage aŭtobusoj kondukis kongresanojn al la maro por ĝui banon.

La venontjara konferenco okazos en Sintra (Portugalia) pri la temo "Etnaj grupoj, etnaj lingvoj kaj Esperanto." Oni multe diskutis pri dezirata konferenco en Aŭstralio (eble en Brizbano).

(Laŭ raportoj ricevitaj de D-ro A. Einihovici, Perto kaj S-ino E. Ernst. Bruselo.)

**Pri la 67-a Univ. Kongreso:** "La informa servo estis nekontentiga. Ekzemple kiam mi demandis kie estas la necesejo por viroj, la fraŭlino ĉe la ĝiĉeto respondis, ke ŝi tion ne scias, ĉar ŝi ĉiam uzas la necesejon por virinoj. Ĉu tio ne estas diskriminado kontraŭ viroj?" (Jozefo Major en "N.Z. Esperantisto")

#### Spertoj de kongresa organizinto

Germanoj estas konataj kiel bonegaj organizantoj. Pro tio sendube la sekvantaj linioj el raporto pri la lasta germana Esperanto-kongreso interesos:

"Mia tasko en la Loka Kongresa Komitato estis la publika laboro, kaj mi provis iel logi la eksteran publikon en niajn rondojn por montri, ke ni ne estas tiom sektecaj kiel ofte dirite. La "Westdeutscher Rundfunk" (Okcident-Germana Radio) sendis nenium. Al du gazetaraĵoj konferencoj venis entute tri ĵurnalistoj. Ili havis neniumajn antaŭinformojn, eĉ ne tiujn, kiujn mi sendis, kaj unu sciis nenion pri la Eŭropa lingva politiko kaj la Eŭropa Pasporto. Mi tre dubis, ĉu havis sencon, klarigi al ili rezultojn de la kongreso. Fine mi disdonis memverkitan artikolon jam kun pretaj bildoj! Ankaŭ kelkaj kunlaborantoj de mi el la lokaj grupoj kunportis jam bildojn kaj atendis artikolon de mi, kiun ili preparas por la lokaj gazetoj.

Malsukcesaj estis la porpublikaj aranĝoj, prelego kaj diskutrondo, al kiuj mi invitis 30 partiojn kaj ĵurnalrajn grupojn el Muenster. Eĉ ne unu venis! Multe pli efikaj estis la vesperaj festoj. Cetero: Al ĉiuj publikaj aranĝoj mi invitis per leteroj, flugfolioj, afiŝoj kaj anoncoj kaj artikoletoj en la lokaj gazetoj kaj en ĉiuj lokaj anonc-bultenoj.

Mi esperas, ke ĉi tiuj spertoj estas helpaj por alilokaj funkciuloj, kiuj preparas renkontiĝojn aŭ kongresojn."

(D-ro Rudolf Fischer, Estrarano pri informado de la Germana E-Asocio, en "Esperanto aktuel" 3/82).

## NEKROLOGOJ

### HILDA BANHAM

La 28-an de julio, 1982, en Kvinslando, je la aĝo 81, mortis S-ino Hilda Banham, vidvino de Frank Reginald Banham. Redaktoro de la A.E.A.-gazeto inter 1929 kaj 1974.

Kiam, iam en 1930, Frank Banham, esperantisto jam per privata studado, unue vizitis la kunvenejon de la Melburna E-Klubo, li "ekvidis" sian "estontan edzinon (F-inon Hilda Dawes)"

diplomiton de Brita E-Asocio, kiu plenumis instruajn deĵorojn. "Mi sekvis ŝin hejmen per tramo, en kiu ŝi jam sidigis. Kiam ŝi eltramiĝis, mi ŝin postkure atingis kaj miu konatigis. Post iom da enkonduke formala interparolado, ŝi feliĉe (por mi) akceptis proponon, ke mi kaj ŝi lernu kune, ekzercante la paroladon en Esperanto . . . kondiĉe ke ni parolu, kiam duopo nur en Esperanto. Post ses monatoj, ni gefianĉigis; en februaro 1931, ni geedzigis". (Vidu "A.E." okt., 1974).

Kiel edzino, kaj poste patrino (al la paro naskiĝis filino Margaret kaj filo Frank), S-ino Banham ŝajne trovis sin sufiĉe okupata sen plua aktivo en la Esperanto-sfero, sed ŝi ĉiam subtenis la agadon de la edzo. Tamen, post lia morto, ŝi denove eklaboris por ordigi aferojn postlasitajn. Tre konsciencie ŝi pritraktis ĉiujn korespondadojn, daŭre alvenantajn dum pli ol jaro, kaj faris sian eblon transdoni al taŭgaj personoj laborojn de li nefinitajn. Fine, sed nur post transloĝiĝo al Kvinslando, responde al multaj petkriboj rilate la longedaŭran korespondan kurson de la edzo, ŝi surprisigis sur sin la grandajn taskojn kaj elspezon maŝinskribi kaj libroforme eldoni selekton de liaj ekzercoj, kun tradukoj kaj notoj.

Tiu verko — "A Translation Course in Esperanto" — kiun S-ro Alan Towsey redaktis, aperis fine de 1979.

S-ino Banham sen averto aŭ malsano, mortis pace dum dormado, kaj estis kremaciita je 30-a de julio ĉe Albany Creek, Brizbano.

—F. Koppel.

### J. T. ALLAN

La 6-an de julio, 1982 mortis en Wellington, Nov-Zelando, James Tait Allan, post subita kaj mallonga malsano.

"Jim" Allan estis la prezidanto de la Nov-Zelanda Esperanto-Asocio, kiel ankaŭ UEA-ĉefdelegito. Li naskiĝis en Wellington en la jaro 1915 kaj eklernis Esperanton en la jaro 1936, en la E-Klubo de Wellington.

Profesie li laboris en la administrego de la publika hospitalo de Wellington kaj je sia emergiĝo li estis la ĉefa administranto. Dum la dua mondmilito li de'oris en la medicina korpuso en la pacifikaj insuloj.

En la jaro 1957 Jim Allan fariĝis ĉefdelegito de UEA kaj en 1970 Prezidanto de NZEA. Dum antaŭaj jaroj li estis ankaŭ sekretario (1953-1955) kaj

kasisto (1955-1957). Kiam okazis en januaro 1976 en Melburno la 1-a Pacifika Esperanto-Kongreso, Jim Allan estis la gvidanto de forta Nov-Zelanda delegitaro.

Li havis grandan organizon kaj administran kapablon kaj neniu krizo povis venki lin.

Inter la proksimume 200 funebrantoj estis ankaŭ 16 esperantistoj. Nome de la NZ Esperanto-Asocio, Majoro H.W.R. Petersen faris la panegiran paroladon. Al S-ino Allan kaj la tri filinoj kaj filo iras niaj sinceraj kondolencoj.

—H. Koppel.



● **PERTO:** La Ligo spertis "malsekan piknikon" je dimanĉo, 22-a de aŭgusto. Alvenis al la Nacia Parko 27 personoj, sed kaim ili komencis manĝi, komenĉiĝis pluvo. Chris kaj Dolly Dean proponis, ke ĉiuj iru al ilia hejmo por daŭrigi la piknikon. Janek Wolak faris komercan paroladon pri vendado de kuiriloj.

Ĉe la grupa kunveno de la 25-a de aŭgusto, S-ro Illingworth, montris dia-pozitivojn pri Brazilo, Argentino kaj Afriko.

● **Adelajdo:** Bonvenaj vizitantoj al nia urbo estis s-ino Ruth McGrath el Perto (22-a de aŭgusto) kaj s-ino Joan Green el Newcastle (27-a de aŭgusto). Je 14-a de septembro okazis kunveno en la Universitato. Bedaŭrinde la du prelegantoj Beryl Randles kaj George Clarke ne povis ĉeesti. Do Bob Felby distris la ĉeestantojn per krukvortenigmoj.

La societo nun eldonas ĉiunonate propran klub-gazeton "TAMEN PLU", kiu estas nete redaktita kaj presita.

● **MELBURNO:** Je 19-a de julio s-ro Jan Makowski denove parolis ĉirkaŭ Komputeroj, ties diversaj lingvoj kaj la programado. Semajnon poste, Ken Linton distris per dia-pozitivaj kaj prelegoj pri vizitoj al San Francisko kaj Honolulu.

Je 2-a de aŭgusto s-ro Harry Beechey parolis pri "La leĝoj en Aŭstralio kaj la diferencoj inter la ŝtatoj. Semajnon poste, Herbert Koppel raportis pri la iusa Universala Kongreso en Antverpeno kaj la kongreso de la fervojistoj en Hungario.

Ces-roj Linton kaj Koppel ĉeestis la funebran ceremonion por S-ino Ida Cohen, kara edzino de Marshall Cohen, je 3-a de aŭgusto. Ŝi mortis je 31-a de julio post longa malsano. Al Marshall kaj ties familio iras niaj sinceraj kondolencoj. (Vidu biografion pri s-ro Cohen sur la lasta paĝo.)

● **LAUNCESTON, TAS.** S-ro Mac Le Fevre daŭre instruas klason de 9 personoj ĉe la Eduka Centro por Plenaĝuloj. Du el la studentoj estas instruistinoj; unu el ili nun instruas "elektitan grupon" de 10 infanoj, dufoje semajne.

● **MANLY:** Lastatempe preskaŭ ĉiuj altgraduloj el nia klubo foriris, por ĝui vintrajn libertempojn en pli mildaj klimatoj. Betty Cleminson, Arthur Cocking, Les kaj Betty Scott ĉeestis la Universalan Kongreson en Antverpeno, Marjorie Duncan kaj Eunice Graham vizitis parencojn en Britio, Geoff kaj Mary Myers teriis en Kvinlando, do, ĉiuj instruistoj estis for, krom via raportanto. Bonŝance la vesperlernejo samtempe libertempis, kaj nur mallonge geanstataŭantoj devis instrui. — ROBI.

● **KANBERO:** Estis paŭzeto en nia kluba agado dum julio kaj aŭgusto. Ges-roj Ellyard kaj Ralph Harry partoprenis en la 67-a Univ. Kongreso en Antverpeno kaj Brenda Birkett vizitis sian familion en Okcidenta Aŭstralio.

Tamen, la klubo plenumis sian kontraktan kun la Instituto pri Internaciaj Aferoj en aŭgusto, kiam Katherine Lewis, Brenda Birkett, kun aliaj membroj kaj amikoj pakis kaj enpoŝtigis la kutimajn 3000 ekzemplerojn de "Austrian Outlook". La Klubo kaj AEA dankas al tiuj sindonemaj membroj, kiuj per sia laboro certigis, ke ni kaj la Biblioteko de AEA havu taŭgan ejon dum la venontaj 4 monatoj. (Laŭ "KEK KURIERO", kies reviviĝon "AE" bonvenigas.)

● **VIKTORIO:** La jara seminario de la Federacio okazis de vendredo, 27-a ĝis dimanĉo, 29-a de aŭgusto, 1982, en la konvena "Cranbrook Lodge" de la Savarmeo en Healesville. Dudek tri esperantistoj de ĉiuj 4 Melburnaj Esperanto-grupoj partoprenis kaj el Launceston alflugis "nia" Tasmania Parlamento Mac Le Fevre.

Jam vendredon vespere kolektiĝis 18 personoj en la salono de la "Lodge", kiam Brig. Isabel Gale gvidis ludojn kaj instigis al komuna kantado.

S-ino Fay Koppel okupis 3 sesiojn per pritrakto de gramatikaj malfacilaĵoj en Esperanto. F-ino Ann Hearn legis interesan novelon pri la deveno kaj historio de la kristnaska kanto "Sankta Nokto". Pluraj ĉeestantoj partoprenis en la sesio "Mallongaj Prelegoj", dum la Oakleigh-Crupo prezentis amuzajn skeĉojn.

Sabatvespere John Coogans, kiu lastatempe enmigris Aŭstralion el Skotlando, rakontis pri la Esperanto-movado en tiu lando. Sekvis filmo pri la Adelajda E-Kongreso, prezentita de S-ro S. Kanaĉki kaj lumbildoj prezentitaj de kelkaj ĉeestantoj.

D'manĉmatene Brig. Isabel Gale gvidis Di-Servon. Posttagmeze lokaj membroj, Ges-roj Ruth kaj Gerald Tuman, gvidis vizitantojn tra la bela ĉirkaŭaĵo de Healesville. Ĉefa ero de la posttagmeza adiaŭna kunveno estis prelego de S-ro Mac Le Fevre, pri la proponita akvobarilo de la Franklin-rivero.

La manĉoj kaj loĝado estis bonaj por la modera prezo de \$18 tage. Entute, do, sukcesa semajnfino. Post la seminario aperis en la loka gazeto "Mountain Views" sufiĉe longa kaj favora raporto.

**La Fritz Mueller-Soraŭ Muzika Trofeo:** Donacintoj ĝis la fino de septembro, laŭalfabete: S-ino E. Graham \$10, S-ino G. Kirkwood \$10, F-ino H. Mueller \$50, S-ino M. Robertson \$10, Prof-o R. Robertson \$10, S-ino O. Russell \$10, S-ro V. J. Timmins \$10, Entute \$110..

## RECENZOJ

★ **THE ESPERANTO MOVEMENT.** Peter G. Foster. Mouton (Contributions to the Sociology of Language 32), The Hague, Paris, New York. 400 paĝoj. Petu prezon ĉe la Libroservo.

Fine ni havas en la angla lingvo studon pri la karaktero kaj historio de la internacia lingvo.

"The Esperanto Movement" estas revizio de tezo "A Sociological Study of the Esperanto Movement" kiun akceptis la Universitato de Hull (Anglio) por diplomo de Doktoro de Filozofio en 1977.

La unua kaj pli granda parto (230 paĝoj) konsistas el priskribo de la lingvo kaj de la "parolkomunumo" de Esperanto. Ĝi rakontas detale la "ideologian" konflikton en Francio, la skismon

pri reformoj (IDO) kaj la internacian organizadon ĝis 1922. Aliaj ĉapitroj registras rilatojn kun la Ligo de Nacioj kaj kun la socialisma movado (SAT). La finaj ĉapitroj en tiu parto estas "Internaj Konfliktoj kaj la Kresko de Naciismo, 1923-47, kaj "La Postmilita Politiko de Prestiĝo". La kontribuoj de Ivo Lapenna, lia elflociĝo kaj la posta "neŭtrala" movado estas analizitaj. Do ĝi estas ĝisdata.

La dua parto, sociologia studo pri la Brita Esperanto-Asocio, estas interesa kvankam iomete tro detala por ne-specialistoj.

Estas kelkaj aldonitaj tabeloj, inkluzive la 16 regulojn kaj tabelon de korelativoj.

La libro estos utila por angleparolantaj Esperantistoj. Ĝi ne estos tre utila por konvinki ne-Esperantistojn subteni la lingvon, ĉar ĝi studas nian movadon "kune kun ĉiuj verukoj". Sed ĝi estas honesta kaj objektiva kaj ni nepre devas rigardi nian movadon sen iluzioj. Almenaŭ unu universitato traktas Esperanton serioze. Peter Foster estas gratulinda! —Ralph Harry.

## LA "A.E."

### SUBTEN — FONDUSO

Antaŭe raportita	\$377
S-ino E. Oliver, Orelia, Okc. A.	10
S-ro I. Toth, Melbourne	10
Ges-roj R. Ross, Brisbane	10
F-ino H. Mueller, Sydney	10
"Anonima"	10
S-ro E. Bantik, Hobart	10
S-ro J. N. Prewett, Echuca, Vik.	5
Esperanto-Federacio de Kvinslando	
—Memore al S-ino Hilda Banham	20
S-ro J. Harwood, Sydney	10
S-ro A. Gleeson, Cape Woolamai, Vik.	2
S-ro D. McQueen, Warragul, Vik.	10
S-ino W. Greenhalgh, Brisbane	10
S-ino C. Rockcliff, Perth	5
S-ro E. Looiis, Hobart	25
S-ro V. Kosef, Cobar, NSK	10
S-ro E. Errey, Geelong, Vik.	10
S-ino K. Schwerin, Sydney	4
S-ro K. Smith, Sydney	5

\$553

Nova eldono de "Nova Testamento" \$4.20.

Havebla ĉe A.E.A. Book Service  
P.O. Box 230, Matraville, 2036

## WHO'S WHO IN AUSTRALIAN ESPERANTO 19 — HERBERT MARSHALL ("MARSH") COHEN "Faithful over Little Things".

Marsh certainly has the gift of "keeping on keeping on." He has been an Esperantist continuously and zealously for 63 years. What has he done in the movement? Nothing spectacular!

As we have pointed out several times, "Who's Who" is NOT a passing parade of "bigshots". We need leaders. We have been and are grateful to them. But much of the strength of the Esperanto movement lies in the efforts of those who never bask in the limelight — men and women whose application and attention to minor detail keep the movement moving. One such is "Marsh".

He lays no claim to being a great Esperantist. He confesses that — like so many of us — at times he uses the accusative "n" where he should not, and leaves off the accusative "n" where he should use it. At times he's a little reluctant to speak in Esperanto. However, he has done well and faithfully those things that he can do and has done them continuously. He offers no challenge, but is inclined to think that his 30 years' unbroken term of office is an Australian record.

Let's look at his background. His 8th grade teacher had told him about Esperanto. Just before his 17th birthday, (his 80th is now past) "Marsh" joined the Melbourne Esperanto Club. His cousin, Ray Cohen, was Secretary at the time. His joining mate was Percy Williams who became a lifelong friend and who still corresponds with him in "nia kara lingvo". In 1921 he became Treasurer of the club. During that time Walter Burley Griffin was a member as were his wife and mother-in-law. "Marsh" met many notables. Some of the names he remembers are George Gordon ("Gego"), M. Hyde, Sro. Ballard, the Godfrey sisters, Geo. Hussey and Maud Helm. In 1939 "Marsh" became Secretary-Treasurer of the club, a post he held for about 20 years until Herbert Koppel took over as Secretary, leaving our stalwart still as Treasurer.

When the "Rendezvous" was formed in 1939 or 40, "Marsh" was the Minute Secretary. Various members became President, but, having accepted his turn, "Marsh" remained President until the

club's demise in 1970. The "Rendezvous", as the name implies, was a get-together — in this case for advanced Esperantists who met on the last Friday night of each month and were pledged to observe strictly the rule "Only Esperanto Spoken Here".

The above shows the pattern of "Marsh's" Esperanto life. If and when called to office he has accepted office; for much of the time he has been prepared to serve by merely standing and waiting — or, rather, sitting and waiting. For years he was a familiar sight at the Melbourne club, sitting at his little table at the door, collecting fees, handing out leaflets, ever friendly, ever helpful.

True greatness often lies in willingness to be among the least of our servants. "Marsh" has it.

—ARTHUR COCKING

### EL POPOLA ĈINIO

Abono ĝis 28-a de februaro, 1983

unu jaro \$3.42

du jaroj \$5.76

tri jaroj \$7.98

Interesaj artikoloj kun belegaj koloraj bildoj sur eleganta papero  
Petu senpagan specimenon ĉe

K. G. LINTON

4/2 Lyons St., Glenhuntly,  
Victoria, 3163

### HAZARDO

Malkaŝita per siaj okuloj estis la operacia asistantino Ana Leandro el Barcelono, kiu estis kromprofesie bank-rabistino.

Kiam la bankkasisto Ramon Aparicio estis operaciata li sentis, ke iam jam li vidis la okulojn de la asistantino. Post vekigo el narkozo al li klarigis: la okuloj apartenis al unu el la du rabistinoj, kiuj forrabis el lia banko \$37.000 antaŭ kelkaj semajnoj.

Li tuj informis la ĉefkuraciston, kiu informis la policon, al kiu la asistantino konfesis la krimon.

Tiu surpriza solvo aktivigis la statistikistojn. Ili kalkulis, ke la ŝanco malkaŝi krimon per kuniĝo de tiaj cirkonstancoj estas 1 : 5.000.000.